

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

SAN'ATSHUNOSLIK FAKULTETI

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA KAFEDRASI

"TASDIQLAYMAN"

Navoiy davlat pedagogika instituti
rektori, kengash raisi:

prof.B.B.Sobirov

2024 yil

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA TA'LIM YO'NALISHI
BO'YICHA FANLARARO (MAJBURIY FANLAR) YAKUNIY
DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVINING

DASTURI

(2023/2024 o'quv yili bitiruvchi kurs talabalari uchun)

Navoiy-2024-yil

Ushbu dastur Navoiy davlat pedagogika instituti bakalavriat ta'lim yo'nalishlari bitiruvchi kurs talabalari uchun "Psixologiya nazariyasi va tarixi" va "Psixologik xizmat asoslari" hamda "Pedagogika nazariyasi va tarixi" va "Pedagogik mahorat" fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasini tashkil etish va o'tkazish uchun tuzilgan bo'lib, institut Kengashining "19" "03" 2024 yil ___-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

"Pedagogika va psixologiya" kafedrasida muhokama qilingan va "19" "03" 2024 yil 8-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Asos: - O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2009 yil 5-iyunda 1963-son bilan ro'yxatga olingan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida Nizom;

- O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2018-yil 26-sentyabrda 3069-son bilan ro'yxatga olingan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom.

- "Psixologiya nazariyasi va tarixi", "Psixologik xizmat asoslari", "Pedagogika nazariyasi va tarixi" va "Pedagogik mahorat" fanlarining o'quv dasturi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2015-yil 21-avgustdagi 303-sonli, 2020-yil 14-avgustdagi 303-sonli buyrug'lari bilan tasdiqlangan "Pedagogika ta'lim sohasining davlat ta'lim standarti" Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universitetida ishlab chiqilgan va Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2018 yil 18-avgustdagi 4-son, 2020-yil 14-avgustdagi 3-son bayonnomalari bilan ma'qullangan.

- O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil 25-avgustdagi 744-sonli, 2020 yil 14-avgustdagi 418-sonli buyrug'lari bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

1. "Pedagogika va psixologiya" kafedrasini mudiri v.b.dots. D.X. Umurzoqov
2. "Pedagogika va psixologiya" kafedrasini dotsenti p.f.n. F.O. Xodjiyeva
3. "Pedagogika va psixologiya" kafedrasini katta o'qituvchisi G.U. Abilova
4. "Pedagogika va psixologiya" kafedrasini katta o'qituvchisi G.Sh. Begmanova

Taqrizchilar:

"Pedagogika va psixologiya" kafedrasini katta o'qituvchisi p.f.n.

 M.R. Xalilova

Navoiy viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi, "Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari" kafedrasini mudiri, psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

 D. Safarov

Yakuniy davlat attestatsiyasi o`tkaziladigan mutaxassislik fanlar nomi:

1. **“PSIXOLOGIYA” fanlari** (“Psixologiya nazariyasi va tarixi” va “Psixologik xizmat asoslari”)
2. **“PEDAGOGIKA” fanlari** (“Pedagogika nazariyasi va tarixi” va “Pedagogik mahorat”)

“PSIXOLOGIYA” fanlari

1.1. “Psixologiya nazariyasi va tarixi” fani mazmuni

“Psixologiya nazariyasi va tarixi” fanidan: inson psixikasi va uning qonuniyatlari hamda mexanizmlarini o`rganadi. Shu nuqtai nazardan, fan doirasida psixika, ong va uning rivojlanishi, faoliyat, shaxs bilish jarayonlari, shaxsning emotsional-irodaviy va motivatsion sohalari hamda shaxsning individual-psixologik xususiyatlariga doir nazariy va amaliy bilimlarni qamrab oladi.

O`quv fanining maqsadi va vazifalari

Fanning o`qitishdan maqsad- talabalarda psixologiya fani psixika, shaxs, faoliyat, muloqot, bilish jarayonlari, irodaviy sifatlar, hissiy holatlar, individual psixologik xususiyatlarga doir bilim ko`nikma va malakalarni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi- talabalarga psixologiyaning mohiyati, psixika va ong tushunchalari, psixik jarayonlar, holatlar, xususiyatlar haqidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

2.1. “Psixologik xizmat asoslari” fani mazmuni

Psixologik xizmat, uni tashkil etish, asosiy bo`g`inlari, kasbiy maslahat, psixologik xizmatni tashkil etishning shart-sharoitlari, iqtidorli bolalar va ularni tanlash muammolariga taaluqli dastlabki bilimlar ko`nikma va malakalarni berishni belgilab beradi.

O`quv fanining maqsadi va vazifalari Fanning o`qitishdan maqsad- talabalarda psixologik xizmat predmeti, psixologik xizmatning asosiy yo`nalishlari, maktabdagi psixologik xizmat mahsuldorligining sharoitlari, bola taraqqiyoti uchun qulay psixologik iqlim yaratish, psixologning diagnostik korreksion ishiga doir bilim ko`nikma va malakalarni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi-talabalarga psixologning maktabgacha tarbiya muassasidagi ishi, maktabga qabul qilinayotgan va qabul qiliftgan bolalar bilan olib boriladigan psixologik ishlar, mehribonlik uylaridagi psixologning ishi, psixologning xalq ta`limi sistemasida ish olib borishi, psixologning o`qituvchilar bilan olib boradigan ishlari haqidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o`tkaziladigan fan bo`yicha savollari

“Psixologiya nazariyasi va tarixi” fanidan savollar to`plami

1. Psixika haqida tushuncha.
2. Psixoanaliz va uning rivojlanishi.
3. Mustaqil O`zbekistonda psixologiya fanining hozirgi holati va taraqqiyoti
4. Psixologiya - fan va kasb sifatida
5. Psixologik maktablar va yo`nalishlarning rivojlanish tarixi.
6. Jahon psixologiyasida Shaxs nazariyalari

7. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilishi
8. Psixologiya fanining fan sifatida shakllanishi
9. Psixolog faoliyatining ko`rinishlari
10. Psixologiya - insonni ilmiy o`rganish sohasi sifatida
11. Psixolog faoliyatida umuminsoniy qadriyatlar muammosi, psixolog- amaliyotchining muhim etnik yo'nalishi.
12. Psixolog ishining individual va guruh shakllarining qiyosiy tahlili
13. Psixologiyada etnik muammolarni qayta ko'rib chiqish darajasi va asosiy variantlari
14. Psixologik trening amaliyotchi psixologning metodi sifatida
15. Psixologiyaning tadbqiqiy va amaliy sohalari.
16. XIX asring ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi.
17. Neobixeviorizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi
18. Genetik psixologiya
19. Strukturalizm. Vyutzburg maktabi.
20. Assotsiativ psixologiyaning klassik nazariyasi.
21. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.
22. Antik davrning psixologik nazariyalari
23. Amaliyotchi psixolog shaxsiga qo'yiladigan muhim talablar.
24. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari.
25. XIX asring ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi.
26. Geshtalt psixologiyaga umumiy tavsif.
27. Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif
28. K. Yungning analitik psixologiyasi.
29. «Shaxs», «Individ», «Individuallik» tushunchalari va ularning mohiyati.
(shaxs, individ, individuallik. Bexivorizm, Freydizm va x.k)
30. Sezgi haqida tushuncha.
31. «Shaxs», «Individ», «Individuallik» tushunchalari va ularning mohiyati.
(shaxs, individ, individuallik. Bexivorizm, Freydizm va x.k)
32. Diqqat xususiyatlari to'g'risida tushuncha
33. Diqqatning fiziologik mexanizmlari.
34. Faoliyat turlari.
35. Psixologiya fanining tamoyillari.
36. Idrokning turlari.
37. Muloqot psixologiyasi.
38. Iroda haqida umumiy tushuncha.
39. Tafakkur sifatleri.
40. Xotira nazariyalari.
41. Tafakkur shakllari.
42. Hatti-harakatlarning instinktiv shakllarini sanang.
43. Hozirgi zamon psixologiyasining vazifalari va predmeti.
44. Mehnat faoliyati jarayonida ongning paydo bo'lishi va uning ijtimoiy - tarixiy mohiyati.
45. Ehtiyojlar faollik manbai.
46. SHaxsning o'zini o'zi anglashi, «Men» siymosi.

47. Psixologiyaning asosiy metodlari.
48. His - tuyg'u tushunchasi.
49. Muloqot va uni o'rganish muammolari.
50. Emotsiyaning mohiyati.
51. Tafakkur operatsiyalari.
52. His-tuyg'ularning turlari.
53. Irodaviy fazilatlar.
54. Qobiliyat haqida tushuncha.
55. Qobiliyat turlari.
56. Introversiya va ekstroversiya.
57. Psixologiyaning tadbiqiy va amaliy sohalari.
58. Psixologiyada xarakter muammosi.
59. Motiv va uning turlari.
60. Xotira va uning ko'rinishlari
61. Muloqotning psixologik vositalari.
62. Shaxs va guruh.
63. Tafakkur turlari.
64. Ong haqida tushuncha
65. Shaxsning malaka va odatlari
66. Psixologiya shaxs haqidagi fan
67. 2. Individ, Shaxs, individuallik tushunchalarining mazmunini asoslang?
68. Psixologiya - insonni ilmiy o'rganish sohasi sifatida
69. Shaxs shakllanishiga tasir etuvchi omillarni aniqlang?
70. Psixologiya - fan va kasb sifatida
71. Sezgi haqida tushuncha
72. Psixolog faoliyatining ko'rinishlari
73. Idrokning nerv-fizologik asoslari
74. Psixologiya haqida tushuncha
75. Diqqat haqida tushuncha va uning xususiyatlari
76. Psixologiya fanini fan sifatida shakllanishi
77. Xayol haqida tushuncha. Uning tavsifi.
78. Ong xossalari
79. Xotira haqida tushuncha .Xotiraning nerv-fizologik asoslari
80. Mustaqil O'zbekistonda psixologiya fanining hozirgi holati va taraqqiyoti

“Psixologik xizmat asoslari” fanidan savollar to'plami

1. Psixologik xizmatning yuzaga kelish tarixi.
2. Psixik faoliyat taraqqiyotining tizimlilik tamoyili
3. Psixologik maslahatning nazariy asoslari
4. Korreksiyaning faoliyatli tamoyili
5. Ta'lim sohasida psixologik xizmatni tashkil etishning tamoyillari va strukturasi.
6. Psixokorreksion dastur tuzishning asosiy tamoyillari

7. Psixologik xizmat nazariyasi va amaliyotidagi zamonaviy tendensiyalar va muammolar.
8. Kauzal tipdagi korreksiyaning qarama-qarshilik tamoyili
9. Psixologik xizmatning predmeti maqsad va vazifalari.
10. Psixologik ta'sir metodlarining komplekslik tamoyili
11. Psixologik nizom.
12. Korreksion dasturda ijtimoiy muhitdagi yaqin kishilarning faol ishtirokini ta'minlash tamoyili
13. Amaliyotchi psixologning ahloqiy kasbiy faoliyati
14. Psixolog-konsultant shaxsiga qo'yiladigan talablar (axloqiy kodeks tamoyili).
15. Amaliy psixologning axloqiy kasbiy faoliyati asosida yotuvchi asosiy tamoyillar
16. Psixokorreksiyaning amalga oshiradigan psixolog-konsultant va psixologning kasbiy deformatsiyasi va kasbiy "portlashi"ning alohida jihatlari.
17. Psixologning ijtimoiy roli, kasbiy pozitsiyasi va statusi
18. Korreksion ta'sirga kasbiy tayyorgarlikning uch komponentli strukturasi.
19. Amaliy psixolog shaxsiga qo'yiladigan talablar
20. Kasbiy deformatsiya turlari.
21. Psixologik tashviqot – ta'lim tizimidagi psixologik xizmat vazifasi sifatida
22. Deformatsiya sabablari va ularning dinamikasi.
23. Psixologning amaliy psixologik xizmat vakili sifatidagi kasbiy shakllanishi muammosi
24. Psixologik maslahatda "mijoz" va "konsultant" tushunchasining o'ziga xos jihatlari.
25. Pedagog-psixolog faoliyatiga aloqador mavjud Qaror, Farmoyishlar.
26. O'zaro ta'sir pozitsiyasi: konsultant – "past", konsultant – "yuqori", ularning dinamikasi
27. Mutaxassislik yo'riqnomasi.
28. O'zaro refleksiya o'zaro ta'sir asosi sifatida
29. Istiqbol va joriy ish rejaları.
30. Muloqot o'zaro ta'sir usuli sifatida, muloqot darajasi
31. Ta'lim sohasidagi psixologik xizmat me'yoriy xujjatlari.
32. Psixologik maslahat texnologiyalari: verbal texnologiya, emotsional texnologiya.
33. Psixologik profilaktika va uning psixologik xizmat faoliyatidagi roli va mazmuni.
34. Texnologik ta'sir: direktiva va ularning turli tumanligi.
35. Psixologik-pedagogik konsilium
36. Interpretatsiya texnologiyasi
37. Psixologik xizmat faoliyati tizimida psixologik maslahat, uning turlari.
38. Muloqot parateknologik usul sifatida, muloqot turlari
39. Psixodiagnostika–psixologik xizmat vazifalaridan biri sifatida.
40. Intervyu psixologik maslahatning asosiy metodlaridan biri sifatida.
41. Diagnostik-korreksion ishning o'tkazish bosqichlari.

42. Psixologik maslahat texnikasi.
43. Psixologik maslahat va psixologik korreksiya haqida tushuncha.
44. Psixokorreksiya metodlari: artterapiya, o`yinterapiyasi, psixogimnastika, xulq-atvor psixokorreksiyasi metodlari, psixodrama
45. Psixologik maslahatning maqsad va vazifalari
46. Guruhiy psixologik maslahatning o`ziga xos jihatlari
47. Psixokorreksiya psixologik yordam ko`rinishi sifatida.
48. Individual ish ko`rsatmalari va individual psixokorreksiya bosqichlari
49. Zamonaviy maktab sharoitida psixologik maslahat va psixologik korreksiyaning tashkil etish bilan bog`liq muammolar
50. Guruhiy psixokorreksiyaning o`ziga xosligi va psixokorreksion guruh bilan ishlash
51. Korreksion faoliyat shakl va metodlarini tanlashda yosh xususiyatlarini inobatga olish.
52. Oilaviy maslahat turi: "ota-ona-bola". Er xotinga maslahat, "katta bolalar-keksa ota-onalar".
53. Psixik taraqqiyot darajasini tahlil qilish
54. Korreksion guruh turlari
55. Psixologik salomatlik, uning strukturasi va buzilish me'yorlari.
56. Ota-onalik xulq-atvoriga ko`ra oilada bola tarbiyasining uslublari
57. Psixologik salomatlikka xavf soluvchi omillar.
58. Kichik maktab yoshida psixologik korreksiyaning asosiy vazifalari va ularni amalga oshirish shakllari
59. Psixologik maslahatning nazariy asoslari
60. Maktabga psixologik tayyorgarlik muammosi va maktabga motivatsion tayyorgarlikni korreksiyalash
61. Psixokorreksiyaning asosiy yo`nalishlari
62. Bolani maktabga moslashishini o`ziga xos xususiyati
63. Psixologik yordamning axloqiy mezonlari va tamoyillari.
64. O`smirlik davridagi psixologik inqiroz.
65. Tamoyillar: mijozga xushmuomilalik va baholamaslik munosabati
66. O`smirlik davridagi qarama-qarshiliklar
67. Psixologning mijoz me'yorlari va qadriyatlariga yo`налganligi
68. Bilish jarayonlari klassifikatsiyasi. Bilish jarayonlarini korreksiyalash va rivojlantirish tamoyillari.
69. Maslahat berishni ta'qiqlash
70. Kichik maktab yoshida diqqatni rivojlantirish
71. Anonimlik. Shaxsiy va kasbiy munosabatlarni cheklash
72. Shaxs emotsional sohasi va uning rivojlanishi.
73. Psixokorreksion faoliyat tamoyillari
74. Ota-ona va bola o`rtasidagi samarali muloqotning o`ziga xos jihatlari
75. Diagnostika va korreksiyaning birligi tamoyili.
76. Shaxslararo munosabatlar va uning kichik maktab yoshida hamda o`smirlik davrida rivojlanishi.
77. Taraqqiyotning normalligi tamoyili.

78. O'smir va yuqori sinf o'quvchilari bilan korreksion-rivojlantiruvchi ishlar
79. Korreksiyaning "yuqoridan pastga" tamoyili
80. Maslahat jarayonida ota-ona va o'qituvchilar bilan ishlashning o'ziga xos jihatlari

"Psixologiya nazariyasi va tarixi" fanidan foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar.

1. Karimova V. M. «Psixologiya» T. Sharq 2002y.
2. G'oziyev E. G'. «Umumiy psixologiya» 1-2 tom. Toshkent-2002y.
3. Ivanov P.I., Zufarova M. «Umumiy psixologiya» T.: O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati, 2008 yil
4. Xaydarov F.I., Xalilova N.I. «Umumiy psixologiya» T.: Fan va texnologiyalar 2010 yil
5. Климов Е.А. «Общая психология». Речь, Москва-2001
6. Штерн А.С. «Введение в психологию» М.: Академия Спб 2002.
7. David G. Myers "Psychology". NY, 2010. WORTH PUBLISHERS 118p.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Davletshin M.G. «Umumiy psixologiya» T.: TDPU 2002
2. Климов Е.А «Психология» Спб.: Речь 2000.
3. Шакирова Г.М. "Общая психология" Т.: ТГПУ 2000.
4. Psychology as the Behaviorist Views it John B. Watson (1913) First published in Psychological Review, 20, 158-177
5. Michael W. Eysenck, Mark T. Keane Cognitive psychology. Psychology press USA, 2005 130 bet
6. J.A. Groeger, Memory and Remembering (1997)

Internet saytlari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz
5. [tdpu-INTRANET. Ped](http://tdpu-INTRANET.Ped)

"Psixologik xizmat asoslari" fanidan foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. Дубровина.И.В Готовность к школе -М.: "Академический проект". 2001 -95 с.
2. Nishonova Z.T. "Psixologik xizmat". T.: TDPU, 2006
3. Nishonova Z.T. Alimbayeva Sh. T., Sulaymonov M. "Psixologik xizmat". T.: Fan va texnologiya markazining bosmoxonasi, 2014.
4. Тетушкиной М.К. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии. Под ред. СПб. "Речь", 2001.
5. Потапова А.В., Нартова - Бочавер.С.К. Детская психологическая служба. М.: "Питер", 2001.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Хрестоматия по социальной психологииш. - Гуманитарний наук М., 1994.
2. Хрестоматия. Психология масс. Под.ред. Райгородского. А.В.- М.,2001.
3. Шибутани Т. Социальнаяпсихология. Питер. СПб., 1999.

Internet saytlari

1. www. tdpu. uz
2. www. pedagog. uz
3. www. Ziyonet. uz
4. www. edu. uz
5. tdpu-INTRANET. Ped

BAHOLASH MEZONLARI

Psixologiya (“Psixologiya nazariyasi va tarixi”, “Psixologik xizmat asoslari”) fanidan Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining nazorat turlari, baholash tartibi va mezonlari to‘g‘risida ma’lumot yoziladi.

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a’lo)	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89	(yaxshi)	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega” deb topilganda
3	60-69	(yetarli)	“Talaba olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega” deb topilganda
2	0-59	(qoniqarsiz)	“Talaba f’ap dastrtgini o’zlaslritgtmagan, fannning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo’yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

Izoh: Talabalarning “Psixologiya” fanlaridan bajargan yozma ishlari quyidagicha baholanadi:

1. “Psixologiya nazariyasi va tarixi” fanidan 2 ta savol beriladi, berilgan bir topshiriqni yoritilish darajasiga qarab 0 balldan 25 balgacha ball qo`yiladi. Jami ikkita savolga 0-50 gacha ball to`plashi kerak(25x2=50).

2. “Psixologik xizmat asoslari” fanidan 2 ta savol beriladi, berilgan bir topshiriqni yoritilish darajasiga qarab 0 balldan 25 balgacha ball qo`yiladi. Jami ikkita savolga 0-50 gacha ball to`plashi kerak(25x2=50).

3. Jami ikkita fanning ballini qo`shganda 0-100 ball bo`ladi.

“PEDAGOGIKA” fanlari

1.1. “Pedagogika nazariyasi va tarixi” fani mazmuni

yagona pedagogik jarayon va uning mohiyati, didaktika (ta`lim nazariyasi), ta`lim jarayoni qonuniyatlari va tamoyillari, ta`lim mazmuni, ta`lim metodlari va vositalari, ta`limni tashkil etish shakllari, o`quvchilarning bilim, ko`nikma va malakalarini baholash, tarbiya jarayoni mazmuni, mohiyati, qonuniyatlari, tamoyillari, tarbiyaning umumiy metodlari, tarbiya turlari mazmunini qamrab olgan.

O`quv fanining maqsadi va vazifalari. Fanni o`qitishdan **maqsad** – bo`lajak o`qituvchilarni zamonaviy pedagogik fanlarning nazariy va tarixiy asoslariga doir bilimlar bilan qurollantirish, hamda, pedagogik merosimizga to`g`ri munosabatda bo`lishga o`rgatish, ta`lim va tarbiya nazariyasi va amaliyoti, tarbiya va ta`lim uning rivojlanish jarayoni jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi va har bir tarixiy bosqichda ilmiy bilimlar darajasi bilan bog`liqligi to`g`risida aniq tasavvur hosil qilish.

Fanning vazifasi – talabalarni Kadrlar tayyorlash milliy dasturi asosida o`quvchilarni g`oyaviy-mafkuraviy tarbiyalash va ta`limni samarali tashkil etishga o`rgatish, pedagogik faoliyatni to`la anglay olish qobiliyatini shakllantirish, pedagogik faoliyatni tashkil etishda innovatsion yo`nalishlarni o`rganishdan iborat.

Talabalarda milliy qadriyatlarga, sharq mutafakkirlari ilmiy ijodiy merosi haqida bilim berish. Tarixiy davrlarda ta`lim-tarbiyaga oid pedagogik fikr taraqqiyoti haqida tushuncha berish. Sharq va G`arb mutafakkirlari ijodiy faoliyati hamda pedagogik qarashlari haqida ma`lumot berish va ko`nikma xosil qilish.

1.2. “Pedagogik mahorat” fani mazmuni

Pedagogik mahorat, uning o`qituvchi faoliyatida tutgan o`rni; o`qituvchi faoliyatida pedagogik qobiliyat; o`qituvchining kommunikativ qobiliyati; o`qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati va psixologiyasi; muloqotni tashkil etishda umuminsoniy qadriyatlarning ustivorligi; o`qituvchi va o`quvchi o`rtasidagi muloqot; pedagogik nazokat va odob-axloq; pedagogik texnika haqida tushuncha pedagogik texnikani shakllantirish uslublari kabi masalalarni qamrab olgan.

O`quv fanining maqsadi va vazifalari. Fanni o`qitishdan **maqsad** – bakalavrlarni pedagogik mahorat, pedagogik texnika va madaniyati nazariyasi hamda amaliyoti bo`yicha bilimli, yetuk malakaga ega bo`lishlarini ta`minlash.

Fanning vazifasi – talabalarda nutq madaniyati; pedagogik texnika, pedagogik madaniyatga doir ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkaziladigan fan bo'yicha savollari

“Pedagogika nazariyasi va tarixi” fanidan savollar to'plami

1. Didaktika ta'lim nazariyasi sifatida
2. Pedagogika fanining rivojlanish bosqichlari va asosiy kategoriyalari
3. Shaxsning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar
4. Ta'lim muassasalarining turlari va faoliyati.
5. Tarbiya jarayonining jamiyat taraqqiyotidagi roli
6. Pedagoglik kasbi, uning paydo bo'lishi va ravnaq topishi
7. Ta'lim jarayoni va vazifalari.
8. Mehnat tarbiyasi mazmun mohiyati va o'quvchilarga berish yo'llari
9. Dars turlari va ularning tuzilishi.
10. Tarbiyada insonparvarlik va demokratiya qoidasi.
11. O'quvchilarga fuqorolik va huquqiy tarbiya berish yo'llari
12. Pedagogikaning asosiy tushunchalari va vazifalari
13. O'quv reja, o'quv dastur, darslik va kasb
14. Tarbiya jarayonining xususiyatlari.
15. Darsga qo'yilgan didaktik talablar.
16. O'quvchilarga axloqiy tarbiya berish yo'llari
17. Ta'lim tamoyillarining mohiyati va o'zaro bog'liqligi
18. Pedagogikaning predmeti, maqsad va vazifalari
19. Ta'lim jarayonida o'qituvchi faoliyatining xususiyatlari.
20. Ta'lim paradigmalari.
21. “Ta'lim to'g'risidagi qonun” asosida ta'lim tizimi va turlari
22. Pedagogikaning ilmiy tadqiqot usullari. Pedagogika fanining boshqa fanlar bilan aloqasi
23. Yoshlarning intellektual sifatlarini aniqlash.
24. O'qitishning og'zaki, ko'rguzmali, amaliy usullari.
25. Ma'naviy-axloqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari
26. Shaxning rivojlanishida ta'lim-tarbiyaning o'rni
27. Sinf -dars tizimining tashkil qilinishi va uning mohiyati
28. Pedagogika fanining maxsus tarmoqlari
29. Pedagoglik kasbi, uning paydo bo'lishi va ravnaq topishi
30. Didaktik kategoriyalar va ularning mazmuni
31. “Ta'lim to'g'risidagi qonun” asosida ta'lim olish shakllari
32. Zamonaviy pedagogikada ta'lim paradigmalari
33. O'qituvchining jamiyatdagi tutgan o'rni
34. Ta'lim shakllarining tarixan paydo bo'lishi
35. O'z - o'zini tarbiyalash usullari.
36. O'qitishning amaliy usullari (laboratoriya, mashq, amaliy mashg'ulotlar)

37. Sog'lom avlodni tarbiyalashda jismoniy tarbiyaning ahamiyati.
38. Darsning xil (tip)lari va ularning tuzilish shakllari
39. Ta'lim mazmunini o'zida aks ettiruvchi me'yoriy hujjatlar
40. Tarbiya jarayonining mohiyati va vazifalari.
41. Noan'anaviy dars shakllari va ularning mohiyati
42. Bolalarning yosh davrlari va o'ziga xos xususiyatlari
43. Ta'limning ilmiy bo'lishi va ta'lim jarayonini ko'rsatmali bo'lishi qoidasiga qo'yiladigan talablar
44. Ta'lim jarayoninig tuzilish bosqichlari
45. Davlat ta'lim standarti. Zamonaviy pedagogikada ta'lim paradigmalari
46. Ta'lim to'g'risidagi qonun" va "Kadrlar tayyorlash" milliy dasturining qabul qilinishi sabablari
47. Ta'lim mazmuni o'zida aks ettiruvchi normativ hujjatlar
48. Nafosat tarbiyasi haqida tushuncha. Maktabda nafosat tarbiyasini berishning mohiyati
49. Pedagogika fanining asosiy kategoriyalari mazmuni
50. Tarbiya jarayonida milliy ma'naviyat, mafkuraga oid tushunchalarni singdirish
51. Jahon Otin Uvaysiyning pedagogik qarashlari va Otinlar maktabi haqida.
52. Yusuf Xos Hojib ta'lim-tarbiyaga doir qarashlari va ularning ahamiyati.
53. Qadimgi Gretsiyada pedagogika va tarbiya san'ati to'g'risida.
54. Islom dini g'oyalarining ta'lim-tarbiyaga ta'siri.
55. Musulmon maktablarida ta'lim-tarbiya mazmuni
56. Hadis ilmining paydo brlishi. Imom Ismoil al-Buxoriyning «Al-adab al-Mufrad», «As-Sahix» asarlari.
57. Abu Rayhon Beruniyning ta'lim-tarbiyaga doir qarashlari va ularning ahamiyati.
58. Abduraxmon Jomiy ta'lim-tarbiya haqida.
59. 1917-1945 yillarda O'zbekistonda ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.
60. K.D. Ushinskiyning hayoti va didaktik goyalari
61. Turkistonda jadidchilik xarakati. Jadidlar ta'lim tarbiya xakida.
62. At-Termiziyning ma'rifiy ahloqiy qarashlari.
63. Al Farobiyning ilmiy merosi va uning didaktik fikrlari.
64. Abu Nasr Forobiy asarlarida pedagogik masalalarning yoritilishi
65. Hadis ilmiyning paydo bo'lishi. Imom Ismoil al-Buxoriy va Imom at-Termiziyning hadis ilmi rivojidagi xizmatlari
66. Al-Xorazmiyning ilmiy merosi va uning ahamiyati.
67. O'rta Osiyo «Sharq uyg'onish» davrida Xuroson
68. Abu Ali ibn Sino ta'lim –tarbiya xaqida.
69. So'fiylik ta'limotida yetuk inson muammosini talqin etilishi.
70. Eng qadimgi davrdan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar
71. Kaykovusning «Qobusnoma» asari va uning pedagogik fikr taraqqiyotida tutgan rni.
72. J. Davoniyning asarlari va unda tarbiya masalalari.
73. A. Fitrat asarlari va unda oila tarbiyasi.

74. Komenskiyning bolani yosh davrlarda bulishi.
75. Eng qadimgi davrdan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar
76. XIX asrning 2-yarmi va XX asr boshlarida Turkistonda ta'lim- tarbiya va pedagogik fikrlar.
77. Eng qadimgi davrdan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar
78. Muxammad Sodiq Qoshgariy va uning «Odob as-Solixin» asari.
79. Islom dinining asoschisi va targibotchisi Paygambarimiz Muxammad alayhissalomning hayoti, tarbiyaga oid fikrlari.
80. A.S. Makarenko jamoa va mehnat tarbiyasi haqida.

“Pedagogik mahorat” fanidan savollar to'plami

1. O'qituvchi o'quvchilar bilan o'zaro hamkorlik qilishi uchun nimalarga e'tibor berishi lozim?
2. O'qituvchi pedagogik muloqot madaniyatiga erishish uchun qanday vaziyatlarni e'tiborga olish darkor?
3. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ziddiyatlarni keltirib chiqaruvchi holatlar?
4. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ziddiyatlarni keltirib chiqaruvchi holatlar?
5. O'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish to'g'risida yevropa olimlarining fikrlari?
6. O'qituvchining fikr almashuvi bilan bog'liq xususiyatlari?
7. O'qituvchining kasbiy faoliyatiga qobiliyat qanday ahamiyat kasb etadi?
8. O'qituvchining kasbiy tayyorgarligi deganda nimani tushunasiz?
9. O'qituvchining kommunikativ qobiliyati deganda nimani tushunasiz?
10. O'qituvchining kommunikativ qobiliyatida so'z bilan og'zaki ta'sir o'tkazish
11. O'qituvchining muhoqotga kirishishi deganda nimani tushunasiz?
12. O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirish metodikasi qanday bosqichlardan iborat?
13. O'qituvchining pedagogik muloqot madaniyatiga xos xususiyatlariga ta'rif bering?
14. O'qituvchining pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish yo'nalishlari?
15. O'quvchi ongiga ta'sir etishning asosiy manbalari?
16. O'quvchilar diqqatini o'ziga jalb qilish deganda nimani anglash lozim?
17. O'quvchilar ma'naviy madaniyatini shakllantirish jarayoniga ta'sir etuvchi omillar?
18. O'quvchilarda muloqot orqali ma'naviy madaniyatni shakllantirish mezonlari
19. O'qituvchi nazokatida dilkashlik va pedagogik takt
20. O'qituvchi nutqining funksiyalarini izohlab bering?
21. O'qituvchi nutqiy faoliyatining komponentlari nima, ularni izohlang?
22. O'qituvchi o'z mehnatini ilmiy asosda tashkil etishi uchun nimalarni bilishi shart?

23. O'qituvchi tarbiyachilik mahoratining tarkibiy qismlari?
24. O'qituvchining tarbiyachilik faoliyati o'zida nimalarni mujassamlashtiradi?
25. O'qituvchining tarbiyachilik qobiliyatiga zamin yaratuvchi jarayonlar?
26. O'z-o'zini anglash va tarbiyalash tushunchalariga ta'rif bering?
27. O'qituvchi harakatlarida aktyorlikka xos xususiyatlarga ta'rif bering?
28. O'qituvchi individual nutq madaniyatiga ega bo'lishi uchun nimalarga e'tibor berishi kerak?
29. O'qituvchi mehnatida iqtidor va qobiliyatning o'rnini nimalardan iborat?
30. O'qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish qanday tamoyillar asosida takomillashtiriladi?
31. Pedagogik mahoratni egallash vositalari?
32. Pedagogik mahoratni shakllantiruvchi omillar?
33. Pedagogik mahoratning tarkibiy qismlari
34. Pedagogik muloqot funksiyalariga ta'rif bering?
35. Pedagogik muloqot madaniyati o'qituvchi kasbiy faoliyatida qanday ahamiyat kasb etadi?
36. Pedagogik qobiliyatning o'ziga xos xususiyatlariga ta'rif bering?
37. Pedagogik qobiliyatning tayanch va yetakchi xususiyatlari?
38. Pedagogik ta'sir ko'rsatishning asosiy usullari?
- 39. Pedagogik takt nima?**
40. Pedagogik texnika tushunchasi ikki guruhga bo'linib o'rganiladi, ularga ta'rif bering?
41. Pedagogik texnikaning ko'nikma va malakalarini takomillashtirish jarayoni?
42. Pedagogik texnikaning muhim hususiyatlari nimalardan iborat?
43. Pedagogikada axloq va odobning muhim xususiyati bo'lgan dilkashlikka ta'rif bering?
44. Tarbiya jarayonida ixtiyoriylik nima?
45. Tarbiyaning mohiyati va mazmuni, maqsadi nimalardan iborat?
46. Tarbiyaviy jarayonda taqlid qilishning ahamiyati haqida?
47. Tashkilotchi va ijrochi o'qituvchilar to'g'risida tasavvurlaringiz?
48. Til va nutq bir-biridan qanday farqlanadi: ularning qiyosiy tahlili?
49. Zamonaviy ta'limda o'qituvchilarning asosiy vazifalari nimalardan iborat?
50. O'qituvchining muloqot olib borish psixologik taktikasi omillari
51. O'z-o'zini anglash va tarbiyalash tushunchalariga ta'rif bering?
52. O'qituvchi harakatlarida aktyorlikka xos xususiyatlarga ta'rif bering?
53. Pedagogik muloqot funksiyalariga ta'rif bering?
54. Pedagogik muloqot madaniyati o'qituvchi kasbiy faoliyatida qanday ahamiyat kasb etadi?
55. O'quvchilar ma'naviy madaniyatini shakllantirish jarayoniga ta'sir etuvchi omillar?
56. O'quvchilarda muloqot orqali ma'naviy madaniyatni shakllantirish mezonlari
57. Pedagogik takt nima?

58. Pedagogik texnika tushunchasi ikki guruhga bo'linib o'rganiladi, ularga ta'rif bering?
59. O'qituvchining kasbiy faoliyatiga qobiliyat qanday ahamiyat kasb etadi?
60. O'qituvchining kasbiy tayyorgarligi deganda nimani tushunasiz?
61. O'qituvchining kommunikativ qobiliyati deganda nimani tushunasiz?
62. O'qituvchi harakatlarida aktyorlikka xos xususiyatlarga ta'rif bering?
63. O'qituvchi individual nutq madaniyatiga ega bo'lishi uchun nimalarga e'tibor berishi kerak?
64. O'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish to'g'risida yevropa olimlarining fikrlari?
65. O'qituvchining fikr almashuvi bilan bog'liq xususiyatlari?

“Pedagogika nazariyasi va tarixi” fanidan foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar:

1. Pedagogika. M.Toxtaxodjayevevning umumiy tahriri ostida (Darslik). – T., 2010.
2. Ibragimov X.I., Abdullayeva Sh.A. Pedagogika nazariyasi (o'quv qo'llanma). - T., 2008.
3. Xoshimov K., Nishonova S., Inomova M., Xasanov R. Pedagogika tarixi (o'quv qo'llanma). – T., 1996.
4. Hoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi(Darslik).. – T., 2005.
5. . Jeff Halstead. Navigating the new pedagogy. R and Education, 2011.
6. William Harold Payne. Gabriel Compayre Ulan. History of pedagogy. Press, 2012.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Xoshimov K., C.Ochil. O'zbek pedagogikasi antologiyasi. – T., 2010.
2. Xasanboyev J, To'rakulov X., Xaydarov M., Xasanboyeva O. Pedagogika fanidan izoxli lug'at. – T., 2008.
3. Kaldibekova A.S. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyotidan laboratoriya mashg'ulotlari. – T., 2013.
4. Niyozov G'., Axmedova M. Pedagogika tarixidan seminar mashg'ulotlari. – T.: NOSHIR, 2011.
5. Ma'naviyat yulduzlari (Markaziy Osiyolik mashhur siymolar, allomalar, adiblar). - T., 1999.
6. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy mashg'ulotlar. – T., 2001.
7. Сластенин В.А., Исаев И. Ф., Шиянов е. Н. Общая педагогика (Учебное пособия). – М., 2003.
8. Подласий И. П. Педагогика. В 2-х кн. (Учебное пособия). – М., 2003.
9. Латишина Д.И. История педагогики. (Учебное пособия). – М., 2003.
10. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat- engilmas kuch. T. 2008.
11. Djurayev R.X., Turg'unov S.T. Ta'lim menejmenti. – T.: Voris, 2006.

12. Karimjonov A. Pedagogik tizimni boshqarish asoslari. – T.: TDPU, 2008.
13. Toxtaxodjayeva M., Nishonova S., Hasanboyev J., Madyarova S., Kaldibekova A va bosh. Pedagogika. – T.: Moliya, 2008.
14. Hasanboyeva O., Djamilova N. Pedagogik fanlarni o'qitish metodikasi. – T.: 2008.
15. Ochilov M. Muallim qalb me'mori. – T.: O'qituvchi, 2001.
16. Hasanboyeva O., Djamilova N. Pedagogik fanlarni o'qitish metodikasi. – T.: 2008.
17. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tabiiy asoslari. – T.: 2005.
18. Mavlonova R., To'rayeva O., Xoliqberdieva K. Pedagogika. – T.: O'qituvchi, 2001.

Internet saytlari

1. www.tdpu.uz.
2. www.Ziyonet.uz
3. www.pedagog.uz
4. www.edu.uz
5. www.tdpu-INTRANET.uz
6. www.nspi.uz-NavDPI sayti

“Pedagogik mahorat” fanidan foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar:

1. Ахмедова М.Т. Педагогик конфликтология. -Т.: Адабиёт учкунлари, 2017. - 320 б.
2. . Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. - T.: Ўzbekiston yozuvchilar uyushmasi, 2006.-159 b.
3. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. -T.: Iqtisod-moliya nashriyoti, 2011.-420 b.
4. Ziyomuxammedov B. Pedagogik mahorat asoslari. -T.: TiB-KITOB, 2009.-183 b.
5. Боубекова Г.Д., Холикова Г.Т., Магзумова Г. Педагогическое мастерство. Учебное пособие. Т.: 2002 - 63 с

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Ibragimov X., Yoldoshev U. va boshqalar Pedagogik psixologiya. -T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2007. -410 b.
2. Ochilov Malla. Muallim qalb me'mori. - T.: O'qituvchi, 2000. - 360 b.
3. Pirmuhammedova M. Pedagogik mahorat asoslari. Ma'ruza.-T.: 2001.
4. Tolipov O'.Q., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tabiiy asoslari.- T.: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi. 2006. -261 b.

Internet saytlari

1. www.tdpu.uz.
2. www.Ziyonet.Uz
3. www.pedagog.uz
4. www.edu.uz
5. www.tdpu-INTRANET.uz
6. www.nspi.uz- NavDPI sayti

BAHOLASH MEZONLARI

Pedagogika (“Pedagogika nazariyasi va tarixi”, “Pedagogik mahorat”) fanidan Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovining nazorat turlari, baholash tartibi va mezonlari to‘g‘risida ma‘lumot yoziladi.

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	(a‘lo)	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89	(yaxshi)	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
3	60-69	(yetarli)	“Talaba olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
2	0-59	(qoniqarsiz)	“Talaba f‘ap dastrtgini o‘zlaslrtingtmagan, fannning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

Izoh: Talabalarning “Pedagogika” fanlaridan bajargan yozma ishlari quyidagicha baholanadi:

1. “Pedagogika nazariyasi va tarixi” fanidan 2 ta savol beriladi, berilgan bir topshiriqni yoritilish darajasiga qarab 0 balldan 25 balgacha ball qo‘yiladi. Jami ikkita savolga 0-50 gacha ball to‘plashi kerak($25 \times 2 = 50$).

2. “Pedagogik mahorat” fanidan 2 ta savol beriladi, berilgan bir topshiriqni yoritilish darajasiga qarab 0 balldan 25 ballgacha ball qo‘yiladi. Jami ikkita savolga 0-50 gacha ball to‘plashi kerak($25 \times 2 = 50$).

3. Jami ikkita fanning ballini qo`shganda 0-100 ball bo`ladi.